

دولت برای مهار تورم تصمیم به نظارت بر خودش گرفته است!

تورم سرکش

عکس: AP

هدف جدی را که مهار تورم باشد، در نظر داشته و از تنها ابزاری هم که داشته و همان کنترل نقدینگی بوده، استفاده کرده، امروز هنوز تورم بالای ۴۰ درصد است. او می‌افزاید: «تورم در شرایط فعلی سمت عرضه است و مشکلیش هم عمدتا به تحریم‌ها بازمی‌گردد. منتها آقایان چون همان روز اول ادعا کردند که تحریم‌ها را به سفره مردم راه نمی‌دهیم، هنوز هم سعی دارند ثابت کنند بر سر این ادعا هستند، درحالی‌که خودشان به‌خوبی می‌دانند ریشه تورم فعلی تحریم است. البته نقدینگی هم نقش دارد اما خود آن نقدینگی هم ساختاری است و ساختارهای حاکم و نظام بودجه نقدینگی‌زا است.»

تورم بالای ۴۰ درصد تداوم خواهد داشت

همچنین به باور افقه علت ثبات نسبی قیمت ارز در هفته‌های اخیر این بوده که رکود بسیار بالاست و پولی در دست مردم نیست؛ بنابراین تقاضا برای خریدهای سوداگرانه هم کمتر شده، درحالی‌که به لحاظ روانی زیر زینر این قیمت وجود دارد؛ فنی‌ر که پیرین آن در گرو اعلام نتیجه رسمی مذاکرات از سوی ایران است.

آدم‌راز هرچه‌راه عقلانی هست، ناامید می‌کنند

بهاالدین حسینی‌هاشمی، دیگر کارشناس اقتصادی معتقد است تصمیمات فعلی دولت برای مهار تورم به‌شدت ناامیدکننده و غیرمنطقی به نظر می‌رسد. او به «شرق» توضیح می‌دهد: با این حرف‌هایی‌که دولت می‌زند، من می‌گویم هیچ راهی برای خروج از مسیر تورم نیست. کسی که بخواهد کرده خودش را به دیگران نسبت بدهد، نقش خودش را انکار کند و طوری حرف بزند انکار جاهایی وجود داشتند که تا امروز تصمیمات تورم‌زا می‌گرفتند و حالا قرار است ما مهارش کنیم، کارهایش یکی، دو هفته خوراک است و دوام دارد. نتیجه این کار مثلا چه قرار است باشد؟ این

تطبیق گزارش‌های بانک مرکزی در چند ماه گذشته نشان می‌دهد با وجود سقوط تعداد معاملات ملکی، صعود قیمت‌ها ادامه دارد

مسکن پدیده شد

شرق: حجم معاملات مسکن در مهر امسال به کمتر از نصف خردادماه رسید. بر اساس تازه‌ترین گزارش بانک مرکزی تعداد معاملات مسکن در مهر امسال به ۵.۴ هزار واحد مسکونی رسید. این در حالی است که در ماه پایانی بهار امسال ۱۳.۹ هزار واحد مسکونی معامله شده بود. ریزش معاملات مسکن در حالی رخ می‌دهد که سیر صعودی قیمت مسکن ادامه دارد.

ریزش معاملات مسکن

در مهرماه امسال متوسط قیمت خرید و فروش یک مترمربع زیربنای واحد مسکونی معامله‌شده از طریق بنگاه‌های معاملات ملکی شهر تهران به حدود ۴۳میلیون و ۷۲۰ هزار تومان در هر مترمربع رسید که حاکی از افزایش ۱.۲درصدی نسبت به ماه قبل و ۳۸.۲درصدی نسبت به ماه مشابه سال قبل است.

گزارش بانک مرکزی از تحولات بازار معاملات مسکن شهر تهران در مهرماه سال ۱۴۰۱ بیانگر آن است که تعداد آپارتمان‌های مسکونی معامله‌شده در شهر تهران در مهرماه به ۵.۴ هزار واحد مسکونی رسید که این میزان نسبت به ماه

قبل ۱۰.۲ درصد و ماه مشابه سال قبل یک درصد کاهش نشان می‌دهد. کاهش ۱۰.۲درصدی حجم معاملات مسکن در مهر امسال در شرایطی است که از خرداد امسال ریزش معاملات مسکن شروع شده و همچنان ادامه دارد. گزارش بانک مرکزی نشان می‌دهد که آرتابزمان‌های مسکونی معامله‌شده در شهر تهران در شهریور سال ۱۴۰۱، به حدود شش هزار واحد مسکونی رسید که نسبت به ماه مرداد ۲۲.۹ درصد کاهش نشان می‌دهد، در مرداد ۱۴۰۱ هم تعداد معاملات آپارتمان‌های مسکونی شهر تهران به هفت‌هزارو ۸۲۵ واحد مسکونی رسید که نسبت به ماه تیر ۱۴۰۱ حدود ۲۴ درصد کاهش نشان می‌دهد و در تیر امسال هم حدود ۱۰هزارو ۲۹۴ واحد مسکونی معامله‌شده که این میزان معاملات مسکن نسبت به خرداد ۱۴۰۱ حدود ۲۶ درصد کاهش نشان می‌دهد. تعداد معاملات مسکن در خرداد ۱۴۰۱ هم حدود ۱۳هزارو ۸۷۴ فقره ثبت شده که به این ترتیب در مقایسه با تعداد معاملات مسکن در مهر امسال که ۵.۴ هزار واحد مسکونی قید شده، به کمتر از نصف رسیده است. ریزش معاملات مسکن در

کارشناس می‌افزاید: درست مثل زمانی که دائم ادعا می‌کنند کسری بودجه نداریم ولی می‌گویند تراز پرداخت منفی است و کسری برای پرداخت حقوق داریم؛ من از کارهایشان واقعا تعجب می‌کنم. تورم تا وقتی دولت مشکل خودش را با آن حل نکند، مهار نمی‌شود. دولت تعهدی دارد به اسم هزینه‌های جاری و پرداخت حقوق، وقتی اینها را هم با تورم‌زایی و انتشار پول بی‌پشتوانه پرداخت می‌کند، چطور می‌توانیم انتظار مهار تورم داشته باشیم؟

به اعتقاد حسینی‌هاشمی، فقط وقتی می‌توان امیدوار بود که دولت تورمش را با سیاست‌های اقتصادی حل کند، بودجه کشور را اصلاح و با مالیات پرداختش کند و برنامه صحیح اقتصادی داشته باشد. «بدون اینها تنها راهی که دولت دارد، این است که مثل امروز دست در جیب ملت کند و گناه آن را گردن دستگاه‌ها و افراد دیگری بیندازد، درحالی‌که تمام دستگاه‌های اقتصادی زیرمجموعه‌هایش خود اعضای کارگروهشان هستند».

نقش پررنگ اعمال نفوذ مجلس در تورم

در هفته‌های اخیر و پس از انتشار گزارش تورمی همراه و با توجه به نزدیک شدن به تدوین و ارائه بودجه ۱۴۰۲، کارشناسان دیگری نیز درباره تورم و چشم‌اندازهای آن سخن گفته‌اند. ازجمله کامران ندری، کارشناس امور بانکی گفته است که حتی خود دولت هم به درستی نمی‌داند ریشه اصلی مشکلات تورمی‌اش چیست و در یک سال گذشته هم نتوانسته نشان دهد که توانایی غلبه بر مشکلات را دارد.

او گفته کم‌کردن کسری بودجه بسیار مشکل است؛ به‌ویژه زمانی که می‌بینیم دولت قصد ندارد در هزینه‌های خود تجدیدنظری اساسی صورت دهد و بسیاری از این‌ هزینه‌ها هم در طول زمان روی هم انباشته شده و ضرورت چندانی ندارند اما ملا حظات سیاسی و اعمال نفوذ مجلس باعث می‌شود این هزینه‌های غیرضروری در بودجه باقی‌مانده و پایدار بشود.

از نگاه این کارشناس با توجه به تورم شدید بالای ۳۰ تا ۳۵درصدی اقتصاد در چهار سال گذشته، اگر دولت برای مهار آن کاری نکند و همچنان ناموفق بماند، همین تورم باعث افزایش هزینه‌های دولت و در نهایت فشار به کارمندان آن می‌شود و این چرخه ادامه خواهد داشت.

متأسفانه اقتصاد در گرو سیاست است

مهدی یازوکی، کارشناس اقتصاد کلان نیز به آرمان ملی گفته است راهکار تورم این است که دولت با سیاست‌های دقیق و برخوردی کارشناسی و علمی این نرخ تورم را با اتخاذ سیاست‌های مناسب اقتصادی کاهش دهد نه با روش سنتی و برخوردهای غیرمنطقی. او مهم‌ترین عامل تورم در اقتصاد ایران را نقدینگی خوانده و عنوان کرده اگر دولت موفق شود نقدینگی را کنترل کند و کسری بودجه را کاهش دهد، از طریق کاهش مخارج غیرضروری می‌تواند نقش درستی را ایفا کند، اما درحال‌حاضر دولت برنامه خاصی ندارد. یازوکی بیان کرده که بیش از ۱۳ ماه است دولت سرسر کار آمده اما هنوز استراتژی اقتصادی مشخصی ارائه نشده است. او گفته: «امروزه اقتصاد ما در گرو سیاست است، درحالی‌که باید این رویه برعکس باشد و اگر دولت تلاش دارد تا وضعیت اقتصادی را بسامان کند، اولین کاری که باید انجام دهد این است که سیاست را در خدمت اقتصاد قرار دهد تا به خودی خود بسیاری از مشکلات حل شود».

از بازار اجاره چه خبر؟

بررسی شاخص کرایه مسکن اجاری در شهر تهران و کل مناطق شهری در مهرماه سال ۱۴۰۱ نشان‌دهنده رشد به ترتیب معادل ۴۰.۹ و ۴۶.۸ درصد نسبت به ماه مشابه سال قبل است. لازم به توضیح است رشد ماهانه شاخص مزبور در مهرماه در شهر تهران و کل مناطق شهری یکسان و معادل هفت درصد است.

گزارش «تحولات بازار معاملات مسکن شهر تهران در مهرماه سال ۱۴۰۱» که برگرفته از آمارهای خام سامانه ثبت معاملات املاک و مستغلات کشور است، توسط اداره بررسی‌ها و سیاست‌های اقتصادی بانک مرکزی تهیه و منتشر شده است. فعالان بازار مسکن می‌گویند با وجود پایان فصل نقل‌وانتقالات مسکن انتظار بر این بود که صعود قیمت مسکن ادامه‌دار نباشد اما گزارش بانک مرکزی نشان می‌دهد صعود قیمت‌ها هم در بخش معاملات مسکن و هم در بخش اجاره ادامه‌دار بوده است.

ادامه از صفحه اول

آسیبی که سیاست خارجی می‌بیند

همچنین شماری از نهادهای غیردولتی نیز مدتی است تحرکاتی را برای لغو عضویت ایران در کمیسیون مقام زن که ایران به صورت دوره‌ای عضو آن است، شروع کرده‌اند. یکی از این نهادها پیش‌نویس قطع‌نامه‌ای را تهیه کرده که یکی از کشورهای عضو شورای اقتصادی-اجتماعی ملل متحد (اگوسوک) باید آن را ارائه دهد. اکثریت آرای اعضای این شورا که ۵۴ عضو دارد، برای تصویب قطع‌نامه لازم خواهد بود.

مقاله‌های فوق حاکی از روند رو به وخامت شرایط برای سیاست خارجی کشور است. توقف این روند مستلزم اقداماتی جدی از سوی دولت است. اگرچه اصل بر ایجاد آرامش در داخل کشور از طریق توجه به خواست‌های اصلاح‌خواهانه و دیدن همه بخش‌های جامعه است، اما اتخاذ روش‌های اصلاحی، اثباتی و نرم برای جلوگیری از افزایش خسارت بر سیاست خارجی نیز بیش‌ازپیش ضرورت یافته است.

در ضرورت «انعطاف»

در این معنا، اقتصاد و سیاست دو روی یک سکه‌اند و این دو را نمی‌شود از هم جدا کرد. نااطمینانی از وضعیت آینده، عنصر اصلی و اساسی در فرار سرمایه‌ها و عدم تمایل مصرف‌کنندگان برای خرج‌کردن و رکود فضای کسب‌وکار و تعطیلی بنگاه‌های اقتصادی و صنعتی و بی‌کاری کارگران و مهندسان و... است، بحرانی در عرصه اقتصاد که به‌سرعت خود را در رفتاری مانند تبدیل منابع و سپرده‌ها به دارایی‌های با درجه نقدشوندگی بالاتر (ارز، طلا و...) نشان خواهد داد.

اما متأسفانه به نظر می‌رسد به جای توجه ریشه‌ای به مسائل و مشکلات حاد اقتصادی امروز کشور و پیوند تنگاتنگ آن با عرصه‌های سیاست، فرهنگ و اجتماع تصور می‌شود می‌توان با چند اقدام معمول مثلا افزایش حقوق کارکنان و بازنشتگان یا تصویب بسته‌های حمایتی از سرمایه‌گذاران بورس و... آن هم در شرایطی که دولت با کسری بودجه مواجه است، بحران را مدیریت کند. غافل از آنکه این اقدامات خود نفتی است که بر آتش ریخته می‌شود و وضعیت تورم، فقر و... را که هم‌اینک نیز نرخ آنها بسیار نگران‌کننده است، وخیم‌تر می‌کند (خط فقر مطلق ۱۲ میلیون تومانی در تهران و متوسط شش‌میلیون و ۳۰۰ هزار تومانی در کل کشور). آن‌چنان که در نامه اخیر پنج اقتصاددان نیز به این موضوع مهم اشاره شده «حل مشکلات عمیق کشور یک فرایند فنی یا اداری نیست... بلکه این کار، نیازمند عبور از یک فرایند بسیار پیچیده اجتماعی-سیاسی است».

اینک کاملاً واضح و آشکار است که بدون بازگشت به معنای اصیل سیاست و اعمال راهبردهای مشخص در سطح داخلی و بین‌المللی نمی‌توان تصور کاهش و تخفیف چالش فعلی را داشت. شنیدن صدای معترضان در داخل و توجه به درخواست آنان برای تضمین حقوق مشروع قانونی و شهروندی و حفظ کرامت و برخورداری از یک زندگی عادی برای همه ایرانیان از یک سو و از سوی دیگر در بعد خارجی، تعامل مثبت با همه جهان و برقراری توازن در سیاست خارجی و... از ضرورت‌های گذر از وضعیت نگران‌کننده امروز است. لازم‌ه این امر چنان که عنوان شد، سیاست‌ورزی در معنای اصیل و اولیه آن یعنی «رفاه و بهزیستی عموم جامعه» است.

والتر بنیامین در دیاجه کتاب «تجربه مدرنیته» می‌نویسد که کمی پس از نگارش این کتاب پسر پنج‌ساله‌اش را از دست داد. حادثه‌ای دردناک که ایده‌های جدیدی را بر او آشکار کرد: «این ایده که برنامه روزانه رفتن به زمین بازی و دوجرخه‌سواری، خریدکردن و غذاخوردن و ظرف‌شستن و شوخی‌ها و بازی‌های هرروزه، نه‌فقط بی‌نهایت زیبا و لذت‌بخش بلکه درعین‌حال بی‌نهایت ظریف و شکننده است. اینکه حفظ و دوام این زندگی ممکن است مستلزم مبارزه‌ای بس سخت و قهرمانانه باشد».

این تعریف درک از زندگی و سیاست و خواست‌های مردم و به رسمیت شناختن حق انتخاب و مشارکت برابر همه شهروندان در عرصه‌های مختلف اقتصادی، سیاسی و اجتماعی که آمال آن خبر عمومی است، درکی مدرن است که تصمیم‌گیران باید به آن تن داده و در مقابل وضعیت و شرایط جدید و کوران حوادث انعطاف بسیار به خرج دهند. شرایطی که باید «هم انقلابی بود و هم محافظه‌کار»؛ چراکه «هر آنچه سخت و استوار است، دود می‌شود و به هوا می‌رود» (والتر بنیامین).

ب- از سوی دیگر در زمینه فروش نفت خام کشور، صادرات نفت خام و میعانات گازی با محدودیت‌هایی مواجه شده که این امر تحقق منابع درآمدی شرکت ملی نفت ایران برای ایفای تعهدات بازپرداخت را با مشکل مواجه نموده است.

ج- بخش عمده این تسهیلات صرف توسعه فازهای مختلف میدان گازی مشترک پارس جنوبی و تولید گاز گردیده است که گاز تولیدی آن با قیمت‌های تکلیفی بسیار پایین‌تر از قیمت‌های صادراتی آن در داخل کشور به مصرف می‌رسد. نکته قابل توجه در وضعیت بدهی شرکت، این است که شرکت ملی نفت ایران به منظور توسعه میادین نفت و گاز با اولویت میادین مشترک چندده میلیارد دلار منابع مالی را از منابع مختلف تأمین اعتبار کرده که کل تعهدات بازپرداخت آن بر عهده این شرکت قرار گرفته است. این در حالی است که شرکت ملی نفت ایران از محل افزایش درآمد ناشی از افزایش تولیدات نفت و گاز و سایر مشتقات نفتی و گازی حداکثر سهم ۱۴.۵درصدی را داشته است که این امر سبب گردیده در کنار سایر دلایل ذکرشده فوق، قانون‌گذار در چندین سال گذشته اجازه استعمال بدهی‌های شرکت را مصادوب نماید.

بر همین اساس و با توجه به قانون بودجه سال جاری به استناد جزء ۲-۳ بند (ص) تبصره یک قانون بودجه سال ۱۴۰۱ موضوع تعیین تکلیف بدهی‌های شرکت را به تصمیم‌گیری در شورای عالی نظارت بر منابع نفتی سپرده است.

روابط عمومی شرکت ملی نفت ایران

شرکت ملی نفت ایران (به عنوان یک شرکت دولتی) اشاره شده است. در این خصوص لازم به ذکر است که تمامی تسهیلات اخذشده بابت طرح‌ها و پروژه‌های نفت توسط شرکت‌های پیمانکار بخش خصوص طرف قرارداد نفت بوده که با تضمین شرکت نفت صورت گرفته و شرکت ملی نفت ایران هیچ‌گونه تسهیلات مستقیمی از صندوق دریافت ننموده است و فقط از باب تضمین، متعهد به بازپرداخت محسوب می‌شود.

همچنین در بخش دیگری از گزارش آمده که پروژه‌های نفت اقتصادی نبوده در حالی که از سودآورترین پروژه‌های کشور محسوب می‌شوند.

در این زمینه ذکر این نکته کافی است که همواره صنعت نفت به اذعان مسئولین صندوق توسعه ملی به منظور بهره‌گیری منابع صندوق در سودآورترین طرح‌ها و پروژه‌های کشور یکی از بهترین مشتریان صندوق تلقی می‌گردد که در شرایط معمول به دلیل سودآوری بسیار بالای مورد انتظار طرح‌ها و پروژه‌ها در صنعت نفت و گاز، امکان بازپرداخت تسهیلات در کمتر از یک سال هم ممکن خواهد بود. بدیهی است بازپرداخت تسهیلات اعطایی صندوق توسعه ملی می‌بایست از محل منابع حاصل از فروش تولیدات این طرح‌ها انجام پذیرد که این امر به سه دلیل اصلی دچار اختلال گردیده است:

الف- در شرایط حاکم بر فضای بین‌المللی کشور و تحریم‌های ظالمانه اجرای این طرح‌ها گاها با تأخیر مواجه شده و این امر سبب گردیده زمان شروع دوره بازپرداخت تعهدات به تعویق بیفتد.

پیرو گزارش درج‌شده با عنوان «نفت بدهکار» مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۲۱ در آن رسانه محترم، نکات زیر را برای تدویر افکار عمومی و آگاهی نویسنده محترم ایفاد می‌دارد. لذا مقتضی است با عنایت به ماده ۲۳ قانون مطبوعات، پاسخ ذیل در کوتاه‌ترین زمان ممکن در آن رسانه با رعایت همان مشخصات منعکس گردد.

صنعت نفت به عنوان حیاتی‌ترین صنعت کشور، به میزان زیادی تحت تأثیر شرایط بین‌المللی است. در حال حاضر سرمایه‌گذاری در حوزه بالادست صنعت نفت شامل اکتشاف، توسعه و بهره‌برداری از میادین نفت و گاز، به دلیل بالا بودن میانگین عمر تأسیسات سطح‌الارضی و ورود به نیمه دوم عمر میادین بزرگ و اصلی نفت حائز اهمیت است؛ چراکه هرگونه تأخیر و کوتاهی در تأمین سرمایه‌گذاری‌های مورد نیاز منجر به کاهش توان تولید نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی از سطح فعلی و کاهش سطح ایمنی و افزایش حوادث در مناطق عملیاتی می‌گردد.

از سوی دیگر رسیدن به تولید ایمن و پایدار، توسعه میادین نفت و گاز، بازسازی و نوسازی تأسیسات و تجهیزات فرسوده نفتی، نوسازی واحدهای بهره‌برداری و تأسیسات نمک‌زدایی و شیرین‌سازی در مناطق عملیاتی و روزآمدشدن در پروژه‌های نفتی، مستلزم سرمایه‌گذاری‌های هنگفتی است که در شرایط بین‌المللی حاکم بر کشور، خروج سرمایه‌گذاران خارجی و عدم امکان تأمین مالی پروژه‌های نفتی توسط سرمایه‌گذاران داخلی، صندوق توسعه ملی را به عنوان یکی از مهم‌ترین تأمین‌کنندگان منابع مالی طرح‌های عظیم نفتی تبدیل کرده است.